

Семинар

Змагальна діяльність в системі спортивної підготовки

Найважливішим компонентом системи спортивної підготовки є система змагань. Система спортивних змагань є головним системоутворюючим фактором, найбільш істотно впливає на всі інші елементи спорту і спортивної підготовки. Вона об'єднує в певну систему різноманітні змагання, що відрізняються приватними функціями (конкретною роллю в задоволенні тих чи інших потреб у сфері спорту) і своїми формами (способами організації, побудови, ведення), робить виправданим використання змагань того чи іншого типу, визначаючи їх співвідношення і послідовність в типових умовах спортивної підготовки.

Ф.П. Сулова, Ж.К. Холодова спираючись на думки більшості фахівців, характеризують змагальну діяльність, як спеціальну сферу, в якій здійснюється діяльність спортсмена, що дозволяє об'єктивно порівнювати певні його здатності, забезпечувати їх максимальний прояв і максимально спеціалізованими засобами підвищувати рівень підготовленості що займаються.

Це визначення можна вважати правомірним. Однак, на думку Л.П. Матвеев, при характеристиці змагальної діяльності доцільно розрізнити поняття «спортивне змагання» і «спортивне змагання». З одного боку обидва вони характеризують процес конкурентного зіставлення спортивно-достіженческіх можливостей спортсменів (команд), організований у формі регламентованого суперництва, впорядкованої боротьби за першість або за інший доступний спортивний результат. З іншого боку в них закладається кілька відмінний сенс.

Під спортивним змаганням мається на увазі власне змагальна діяльність спортсменів, тобто конкурентна зіставлення реальних спортивно-достіженческіх можливостей спортсменів або команд.

Термін «спортивне змагання» пов'язується з більш широким поняттям, яке охоплює:

- власне змагальну діяльність спортсмена;
- «співучасть» в змаганні зацікавлених осіб (спортивних арбітрів, тренерів, глядачів і т.д.);
- форми організації змагальної діяльності, регламент взаємовідносин учасників і «співучасників» змагання як цілісного події спортивного життя. Все це свідчить, що спортивне змагання охоплює не тільки власне змагальну діяльність спортсменів, а й багато поєднане з нею.

Таким чином, спортивне змагання - це багатостороннє явище спортивного життя, в сфері якої здійснюється діяльність спортсмена, що дозволяє об'єктивно порівнювати певні його здатності і забезпечувати їх максимальний прояв, а також обумовлені ними відносини безпосередніх учасників і «співучасників», поведінка яких організовується в сформованих для певних видів спорту формах (Л.П. Матвеев).

З урахуванням спортивної та економічної доцільності, наявних умов проведення, сформованих традицій, специфічних особливостей змагальної діяльності та інших, об'єктивно діючих факторів, в кожному виді спорту утворюються власні системи змагань, які, як правило, мають наступність у віковому плані, а також на світовому, континентальному, національному, регіональному і місцевому рівнях.

Система змагань складається у вигляді календаря змагань, що визначає їх ранг, терміни і місце проведення. Календар змагань для вітчизняних атлетів включає в себе міжнародні, всеукраїнські, відомчі, регіональні та місцеві змагання.

Всі змагання повинні проводитися строго відповідно до правил і мати чітко обумовлений регламент проведення: «Положення про змагання». У різних видах спорту є своя система оцінки підсумків змагальної діяльності. У «Положенні про змагання» обов'язково визначається система заліку.

Функції системи спортивних змагань в сучасному спорті виключно широкі і різноманітні. Система змагань:

- є найважливішим універсальним механізмом управління вдосконаленням майстерності спортсменів;
- багато в чому визначає зміст, спрямованість і структуру тренувального процесу;
- використовується в якості одного з найважливіших засобів спеціалізованого тренування;
- виступає в якості необхідного інструменту контролю;
- дозволяє зіставляти і оперативно координувати різні системи підготовки атлетів;
- активно впливає на формування мотиваційного механізму в спорті;
- справляє визначальний вплив на подальший розвиток виду спорту;
- сприяє розвитку гласності і популярності спорту.